

INTERNATIONALE DAG TEGEN ISLAMOFOBIE

Speech NCDR Internationale dag tegen Islamofobie , Amsterdam 15 maart 2025

Salaam wa aleikum, goedemiddag geachte aanwezigen,

Ik ben woedend en verdrietig. Twee jaar geleden op de eerste internationale dag tegen Islamofobie stond ik hier ook in Amsterdam en gaf ik een speech met de hoop op betere tijden. Ik moet helaas constateren dat het probleem van islamofobie en moslimdiscriminatie alleen maar groter is geworden. Het institutioneel wantrouwen en discriminatie als het gaat om Nederlandse moslims is heftiger geworden. Het politieke discours internationaal en nationaal is veranderd. In ons land zijn er steeds meer politici die openlijk islamofob zijn, een partij met islamhaat als kernpunt is zelfs de grootste partij geworden. We zien bewindspersonen die de meest verwerpelijke dingen zeggen over Nederlandse burgers met een moslimachtergrond. Islamofobie lijkt genormaliseerd.

En dit gebeurt in Nederland, een land dat ooit trots was op zijn tolerantie en religieuze diversiteit. Het SCP constateerde in 2020 al dat meer dan de helft van de Nederlandse moslims discriminatie ervaart en noemde dat chronische discriminatie. Recente cijfers van eind vorig jaar uit het EU rapport '**Being Muslim in the EU**' bevestigen dit beeld: ruim de helft van de Nederlandse moslims heeft de afgelopen vijf jaar discriminatie ervaren, een percentage dat hoger ligt dan het Europese gemiddelde.

Daarnaast zijn er zorgwekkende signalen van **institutionele discriminatie**. Elke dag zien we daarvan de voorbeelden. Recente berichten over uitsluiting van Nederlanders met een moslimachtergrond door bijvoorbeeld banken of het gebruik van risicoprofielen door de overheid met indicatoren als donaties aan moskeeën. Deze vormen van discriminatie ondermijnen het vertrouwen van moslims in publieke instellingen en versterken gevoelens van uitsluiting. En in een democratische rechtsstaat is vertrouwen essentieel. Burgers moeten

kunnen geloven dat de politiek er ook voor hen is, dat wetten gelijk worden toegepast en dat hun stem ertoe doet. Maar voor veel moslims is dat vertrouwen beschadigd, zeker **jonge moslims**. Recent onderzoek laat zien dat 2 van de drie jongeren met een moslimachtergrond Nederland wil verlaten vanwege het vijandige klimaat en zeker 9 op de 10 heeft geen vertrouwen meer in de Nederlandse politiek.

Ik kan mij dat voorstellen. Wanneer jonge moslims zien dat politici hen keer op keer als een probleem bestempelen, wanneer ze geconfronteerd worden met discriminerende maatregelen zoals etnisch profileren, wanneer ze ervaren dat hun religieuze uitingen beperkt worden terwijl anderen hun vrijheden behouden—hoe kunnen ze dan geloven dat deze samenleving hen werkelijk accepteert?

Dit gevoel van uitsluiting is gevaarlijk. Het leidt tot cynisme, tot wantrouwen, tot vervreemding en tot een groeiend gevoel dat de politiek er niet voor hen is. Als jongeren niet geloven dat hun stem gehoord wordt, dan zullen ze ophouden met spreken. Als ze niet geloven dat hun stem iets verandert, zullen ze afhaken. Dit is een dreigende crisis voor onze democratie, want een democratie die een deel van haar burgers laat vervreemden, ondermijnt zichzelf.

Een van de grootste boosdoeners in dit verlies van vertrouwen is **de flagrante dubbele standaard** die in de politiek wordt gehanteerd. Vrijheden en grondrechten worden selectief toegepast. Sommige groepen worden beschermd en verdedigd, terwijl anderen constant ter verantwoording worden geroepen. Er wordt symboolpolitiek bedreven. Er zijn zelfs moties om groepen mensen te volgen in hun integratieproces.

Wanneer een moslim een misstap begaat, dan wordt dat door sommige politici gezien als een symptoom van een groter 'probleem' binnen de islam. Maar wanneer iemand anders precies hetzelfde doet, dan is het slechts een individueel incident. Hoe vaak hebben we niet gezien dat als een dader een moslim blijkt te zijn, de hele gemeenschap verantwoordelijk wordt gehouden? Hoe vaak worden moslims gevraagd om afstand te nemen van daden waar zij niets mee te maken hebben, terwijl bij andere bevolkingsgroepen zo'n collectieve verantwoordelijkheid niet wordt geëist?

Wanneer politici spreken over vrijheid van meningsuiting, dan lijkt die vrijheid ruimer te gelden voor hen die moslims bekritisieren dan voor moslims zelf. Wanneer moslims hun zorgen uiten over discriminatie en onrecht, dan worden

ze weggezet als 'slachtoffers' of 'overgevoelig'. Maar wanneer anderen klagen over hun eigen problemen, dan worden ze als serieuze stemmen in het debat gezien. Dit is een scheve machtsbalans die niet alleen oneerlijk is, maar ook schadelijk.

Deze dubbele standaard heeft verregaande gevolgen. Het creëert een gevoel van **tweederangsburgerschap**. Het vergroot de kloof tussen Nederlandse moslims en de bredere samenleving. En het versterkt de overtuiging dat Nederlandse moslims er nooit helemaal bij zullen horen, hoe hard ze ook proberen. Maar laten we duidelijk zijn: moslims maken onlosmakelijk deel uit van deze samenleving. Ze dragen bij aan onze economie, onze cultuur, onze wetenschap, en ons dagelijks leven. Zij **zijn geen 'ander'; zij zijn wij**. Wanneer we toestaan dat islamofobie en discriminatie voortwoekeren, dan schaden we niet alleen moslims, maar de hele samenleving.

Het is daarom van cruciaal belang dat we gezamenlijk optreden tegen moslimdiscriminatie en islamofobie. Dit vereist inspanningen op verschillende niveaus van ons allemaal.

Laten we deze Internationale Dag ter Bestrijding van Islamofobie aangrijpen om onze inzet voor een rechtvaardige en inclusieve samenleving te hernieuwen. Een samenleving waarin iedereen, ongeacht religie of afkomst, zich veilig en gewaardeerd voelt. Laten we samen werken aan een toekomst waarin discriminatie geen plaats heeft en waarin de kracht van diversiteit wordt gevierd.

Dank u wel.